

Aanvullend onderzoek COB – meting augustus 2023

Vragenlijst afgenomen in het LISS panel

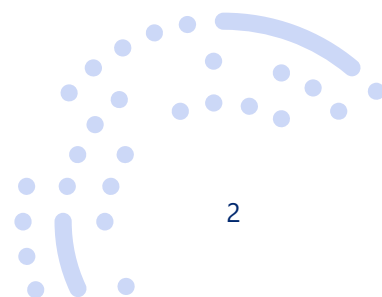
Datum 9 oktober 2023
Auteur Natalia Kieruj
+31 (0)13 206 3576
natalia.kieruj@centerdata.nl
Versie 1.0
Classificatie Standaard

© Centerdata, Tilburg, 2023

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

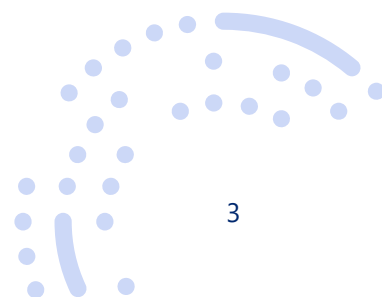

Inhoudsopgave

1	Projectbeschrijving	4
2	Inleiding	5
3	Codeboek	6
4	Achtergrondvariabelen LISS panel	23

1 Projectbeschrijving

Title: Supplementary research to COB – wave August 2023

Data file: L_COBuitbreiding_aug2023_1.0p

Funding source(s): ODISSEI; OCW (Domeinplan SSH); SCP (The Netherlands Institute for Social Research)

Researcher(s): Josje den Ridder (SCP); Emily Miltenburg (SCP)

Project description: This questionnaire is supplementary to the regular COB studies. The questionnaire focuses on clarification of the opinion of Dutch citizens by means of open questions.

Sample: A random sample of panel members aged 18 years and older. One person per household was selected.

Overview of the response:

Selected number of household members:	1,785	(100.0%)
Non-response:	446	(25.0%)
Response:	1,339	(75.0%)
Complete:	1,330	(74.5%)
Incomplete:	9	(0.5%)

Date of data collection: August 2023

Titel: Aanvullend onderzoek COB – meting augustus 2023

Databestand: L_COBuitbreiding_aug2023_1.0p

Financiering: ODISSEI; OCW (Domeinplan SSH); SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau)

Onderzoeker(s): Josje den Ridder (SCP); Emily Miltenburg (SCP)

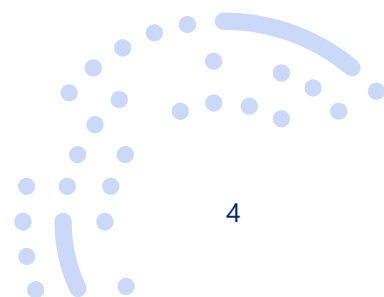
Projectbeschrijving: Deze vragenlijst is een aanvulling op het reguliere COB onderzoek. De vragenlijst is gericht op de duiding van de Nederlandse opinie op basis van open antwoorden.

Steekproef: Een random steekproef van panelleden met een leeftijd van 18 jaar of ouder. Er werd één persoon per huishouden geselecteerd.

Responsoverzicht:

Selectie aantal leden huishouden:	1.785	(100,0%)
Nonrespons:	446	(25,0%)
Respons:	1.339	(75,0%)
Compleet:	1.330	(74,5%)
Incompleet:	9	(0,5%)

Datum van dataverzameling: augustus 2023

2 Inleiding

In augustus 2023 is in het LISS panel¹ de vijfde wave van de vragenlijst “Wat vindt u van de situatie in Nederland?” afgenomen.

De vragenlijst is voorgelegd aan 1.785 panelleden en 1.330 respondenten vulden de vragenlijst volledig in (responspercentage 74,5%).

Er is een weegfactor opgenomen in de dataset naar leeftijd*geslacht*opleidingsniveau (**w1** achteraan in de dataset). Om de variabelen in het LISS panel gelijk te stellen aan de informatie die bekend is bij het CBS over de populatie zijn de variabelen leeftijd en opleidingsniveau opnieuw gecodeerd. Leeftijd is daartoe ondergebracht in de volgende categorieën:

- 1) 18-34 jaar,
- 2) 35-49 jaar,
- 3) 50-64 jaar en
- 4) 65 jaar en ouder.

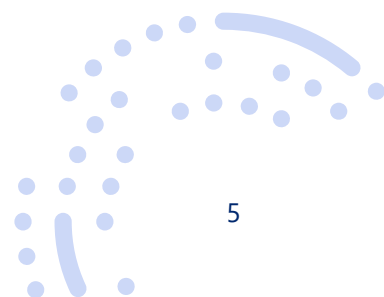
Opleidingsniveau is als volgt gecategoriseerd:

- 1) Basisonderwijs,
- 2) Vmbo,
- 3) Havo/vwo + mbo,
- 4) Hbo en
- 5) Wo.

Voor een deel van de populatie is het opleidingsniveau onbekend (minder dan 2%). Deze groep is bij het berekenen van de weegfactor buiten beschouwing gelaten. Voor 1 respondent in de steekproef was opleidingsniveau ook onbekend. Deze respondent heeft wegingsfactor 1 gekregen. Er was niemand in de steekproef met geslacht ‘Anders’. Aangezien deze informatie bij CBS niet bekend is krijgen deze respondenten normaal gesproken ook wegingsfactor 1 (maar voor deze weging is dat dus niet relevant).

¹ Verwijzing naar LISS panel data in tekst:

In this paper we make use of data of the LISS (Longitudinal Internet studies for the Social Sciences) panel administered by Centerdata (Tilburg University, The Netherlands).

3 Codeboek

Dit codeboek beschrijft de vragenlijst zoals deze in het LISS panel is afgenomen.

- De variabelennamen worden vet weergegeven en corresponderen met de namen in de dataset.
- De routing van de vragenlijst wordt boven de variabele vet in het blauw weergegeven.
  - = betekent "is gelijk aan"
  - != betekent "is niet gelijk aan"
  - <= betekent "kleiner of gelijk aan"
  - >= betekent "groter of gelijk aan"
- Als er op een pagina knoppen voor "Ik weet het niet, "Ik wil het niet zeggen" of "Niet van toepassing" stonden, dan wordt dat bovenaan bij "Page" aangegeven (als op de knop geklikt is, wordt de bijbehorende waarde in alle variabelen die op de pagina stonden weggeschreven).
- *text*: antwoordvak; geen limiet aan lengte van het antwoord.
- *string*: antwoordvak waarbij een maximum aantal karakters kan worden ingevoerd (standaard 255).
- *empty*: vraag kan onbeantwoord gelaten worden.
- De range waarbinnen de respondent een antwoord kon geven bij numerieke variabelen is cursief afgebeeld in het codeboek wanneer deze niet zichtbaar was voor de respondent. Wanneer geen grenzen waren gesteld aan de range waarbinnen een antwoord kon vallen, staat dit in het codeboek weergegeven als '*integer*'.
- De zogenoemde 'fills' (variabele tekst) worden tussen rechte haken [] weergegeven.
- Variabelen tussen accolades {} maken geen deel uit van de dataset, maar de bijbehorende vragen of teksten waren wel onderdeel van de vragenlijst.

nomem_encr²

Nummer van lid huishouden versleuteld

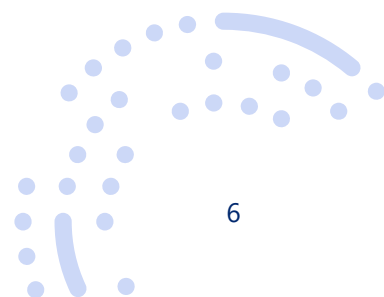
integer

maandnr

Jaar en maand van de veldwerkperiode

integer

² Gebruik nomem_encr als key variable bij het mergen van de data met die van andere LISS panel studies uit het LISS Panel Data Archive: <https://www.dataarchive.lissdata.nl>

Split

Random variabele: welk bericht heeft de respondent gekregen bij vraag **Experiment_1**, en welke open vragen heeft de respondent gekregen?

1. Bericht 1 - L3_open - Experiment_1_open
2. Bericht 2 - L3_open - Experiment_1_open
3. Bericht 3 - L3_open - Experiment_1_open
4. Bericht 4 - KAB1_OPEN - Experiment_1_open
5. Bericht 5 - KAB1_OPEN - Experiment_1_open
6. Bericht 6 - KAB1_OPEN - Experiment_1_open
7. Bericht 6 - PRO_1_open - Anti_overheid_3_open
8. Bericht 5 - PRO_1_open - Anti_overheid_3_open
9. Bericht 4 - PRO_1_open - Anti_overheid_3_open
10. Bericht 3 - PRO_2_open - KAB1_OPEN
11. Bericht 2 - PRO_2_open - KAB1_OPEN
12. Bericht 1 - PRO_2_open - KAB1_OPEN

perm_C10_C18_1 – perm_C10_C18_9

perm_C10_C18_1 permutation - Welke stelling stond er op plek 1 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_2 permutation - Welke stelling stond er op plek 2 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_3 permutation - Welke stelling stond er op plek 3 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_4 permutation - Welke stelling stond er op plek 4 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_5 permutation - Welke stelling stond er op plek 5 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_6 permutation - Welke stelling stond er op plek 6 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_7 permutation - Welke stelling stond er op plek 7 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_8 permutation - Welke stelling stond er op plek 8 (vraag C10-C18)?

perm_C10_C18_9 permutation - Welke stelling stond er op plek 9 (vraag C10-C18)?

1. Verminderen van de staatsschuld.
2. Aanpakken van milieuproblemen en klimaatverandering.
3. Bijdragen aan internationale militaire missies en conflictbeheersing.
4. Bijdragen aan de ontwikkeling van arme landen.
5. Bestrijden van armoede in Nederland.
6. Vergroten van de werkgelegenheid.
7. Stimuleren onderzoek en technologie.
8. Verbeteren van het onderwijs.
9. Verbeteren mobiliteit (openbaar vervoer en wegen).

perm_C19_C27_1 – perm_C19_C27_9

perm_C19_C27_1 permutation - Welke stelling stond er op plek 1 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_2 permutation - Welke stelling stond er op plek 2 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_3 permutation - Welke stelling stond er op plek 3 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_4 permutation - Welke stelling stond er op plek 4 (vraag C19-C27)?

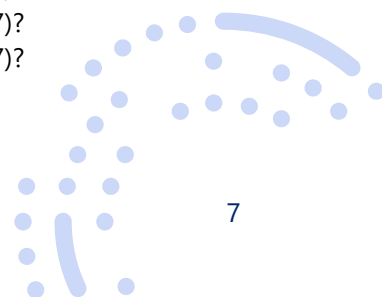
perm_C19_C27_5 permutation - Welke stelling stond er op plek 5 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_6 permutation - Welke stelling stond er op plek 6 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_7 permutation - Welke stelling stond er op plek 7 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_8 permutation - Welke stelling stond er op plek 8 (vraag C19-C27)?

perm_C19_C27_9 permutation - Welke stelling stond er op plek 9 (vraag C19-C27)?

1. Aanpakken van het tekort aan woningen.
2. Verbeteren van de integratie van minderheden.
3. Verbeteren van de (gezondheids)zorg.
4. Verbeteren bescherming tegen het water (zee en rivieren).
5. Verbeteren van de veiligheid op straat (geweld en overlast tegengaan).
6. Voorkomen en bestrijden van terrorisme in Nederland.
7. Stimuleren van kunst en cultuur.
8. Verbeteren van het dierenwelzijn.
9. Verbeteren van de asielopvang.

Page 1

all respondents

{intro}

U krijgt in deze vragenlijst vragen over hoe u vindt dat het gaat in Nederland, over hoe politiek actief u bent en over uw steun voor politieke actie van anderen. De meeste vragen kunt u snel beantwoorden, enkele vragen zijn open zodat u in uw eigen woorden kunt laten weten wat u ergens van vindt of hoe u erover denkt.

Voor dit onderzoek zijn uw open antwoorden heel belangrijk: ze worden gebruikt om beter te begrijpen wat er speelt in ons land.

Answer type: None

Page 2

all respondents

pov009b15

Hoe **tevreden** bent u met de manier waarop de democratie werkt in Nederland?

0 = zeer ontevreden

10 = zeer tevreden

Wanneer u het antwoord niet weet kunt u '**weet niet**' aanklikken.

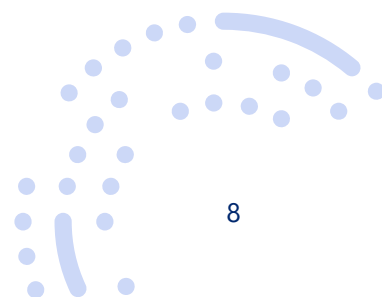
Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 0
2. 1
3. 2
4. 3
5. 4
6. 5
7. 6
8. 7
9. 8
10. 9

---

11. 10

-9. weet niet

Page 3

all respondents

L3

Kunt u op een schaal van 1 tot 10 aangeven hoeveel vertrouwen u in de regering hebt?

Een 1 betekent "helemaal geen vertrouwen" en een 10 "alle vertrouwen".

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 helemaal geen vertrouwen
  2. 2
  3. 3
  4. 4
  5. 5
  6. 6
  7. 7
  8. 8
  9. 9
  10. 10 alle vertrouwen
  11. ik weet het niet
-

Page 4

if (Split = 1 or Split = 2 or Split = 3)

L3_open

[Kunt u uw cijfer voor vertrouwen in de regering toelichten? Waarom geeft u een [L3] aan de regering? / U gaf aan dat u niet weet hoeveel vertrouwen u in de regering hebt. Kunt u dat antwoord toelichten?] Wanneer u geen toelichting hebt, kunt u 'nvt' typen.

Answer type: Text

Page 5

all respondents

Pro_Deelname

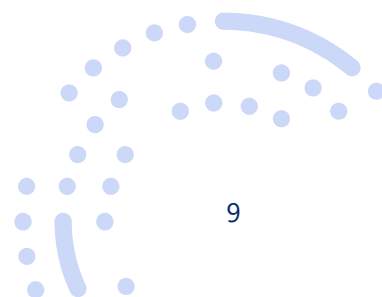
Er zijn verschillende manieren om iets politiek aan de orde te stellen of invloed te hebben op politici of de overheid. Hebt u in de afgelopen 12 maanden meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie?

Answer type: Radio buttons

Categories:

0. Nee
1. Ja

---

2. Ik weet het niet

Page 6

all respondents

Pro_1

Stel: de Tweede Kamer behandelt een wetsvoorstel dat u zeer onrechtvaardig of verkeerd vindt.

Hoe groot is de kans dat u zou proberen daar iets tegen te doen?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Zeer klein
2. Klein
3. Groot
4. Zeer groot
5. Ik weet het niet

Page 7

if (Split = 7 or Split = 8 or Split = 9)

Pro_1_open

[if Pro_1 < 5: U gaf aan dat als de Tweede Kamer een wetsvoorstel behandelt dat u zeer onrechtvaardig of verkeerd vindt, de kans dat u zou proberen daar iets tegen te doen [**Pro_1**] is. Kunt u uitleggen waarom? / if Pro_1 = 5: U gaf aan dat u niet weet of u iets zou proberen te doen als de Tweede Kamer een wetsvoorstel behandelt dat u zeer onrechtvaardig of verkeerd vindt. Kunt u uitleggen waarom?] Wanneer u geen toelichting hebt, kunt u 'nvt' typen.

Answer type: Text

Page 8

all respondents

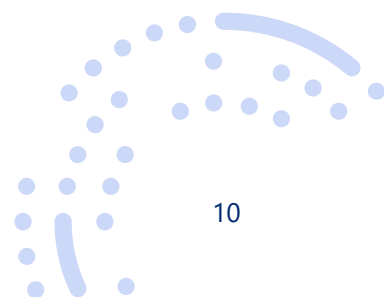
Pro_2

Stel dat iemand een voorgenomen besluit van de Tweede Kamer zo onrechtvaardig vindt dat hij besluit de Tweede Kamer bij zijn werk te hinderen door een vergadering te verstoren. Keurt u dat af of keurt u dat goed?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Ik keur dat af
2. Ik keur het niet af, maar ook niet goed
3. Ik keur dat goed
4. Dat hangt af van het voorgenomen besluit
5. Ik weet het niet

Page 9

if (Split = 10 or Split = 11 or Split = 12)

Pro_2_open

[if Pro_2 = 1: U gaf aan dat als iemand een besluit van de Tweede Kamer zo onrechtvaardig vindt dat diegene besluit het werk van de Tweede Kamer te hinderen, dat u dat afkeurt. Kunt u uitleggen waarom u dat afkeurt? / if Pro_2 = 2: U gaf aan dat als iemand een besluit van de Tweede Kamer zo onrechtvaardig vindt dat diegene besluit het werk van de Tweede Kamer te hinderen, dat u dat niet afkeurt, maar ook niet goedkeurt. Kunt u uitleggen waarom? / if Pro_2 = 3: U gaf aan dat als iemand een besluit van de Tweede Kamer zo onrechtvaardig vindt dat diegene besluit het werk van de Tweede Kamer te hinderen, dat u dat goedkeurt. Kunt u uitleggen waarom u dat goedkeurt en een voorbeeld geven aan wat voor soort onrechtvaardig besluit u dan denkt? / if Pro_2 = 4: U gaf aan dat als iemand een besluit van de Tweede Kamer zo onrechtvaardig vindt dat diegene besluit het werk van de Tweede Kamer te hinderen, dat uw goedkeuring of afkeuring afhangt van het voorgenomen besluit. Kunt u uitleggen waarom en een voorbeeld geven van bij welk soort onrechtvaardige besluiten u het wel zou goedkeuren? / if Pro_2 = 5: U gaf aan dat u niet weet of u af- of goedkeurt dat iemand een vergadering van de Tweede Kamer verstoort als hij een besluit van de Tweede Kamer onrechtvaardig vindt. Kunt u uitleggen waarom?] Wanneer u geen toelichting hebt, kunt u 'nvt' typen.

Answer type: Text

Page 10

all respondents

{intro_surveyexperiment}

U krijgt nu een korte tekst te lezen over een verzonden situatie. Daarna volgt een aantal vragen over deze situatie.

Answer type: None

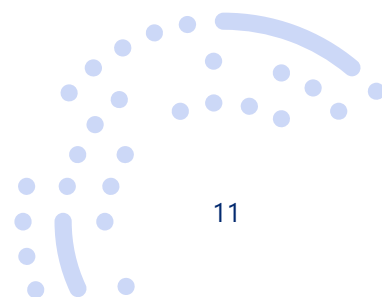
Page 11

all respondents

{Bericht}

[if Split = 1 or Split = 12: **Den Haag** - Afgelopen zaterdag demonstreerden honderden mensen op het Malieveld in Den Haag. De demonstranten riepen op tot meer maatregelen tegen klimaatverandering. Op beelden is te zien hoe zij spandoeken omhoog houden en een deel van de demonstranten overgaat tot het vernielen van auto's en het gooien van zwaar vuurwerk. De politie bevestigt dat een aantal demonstranten is opgepakt voor geweldpleging. /

if Split = 2 or Split = 11: **Den Haag** - Afgelopen zaterdag demonstreerden honderden mensen op het Malieveld in Den Haag. De demonstranten riepen op tot meer maatregelen tegen de komst van vluchtelingen. Op beelden is te zien hoe zij spandoeken omhoog houden en een deel van de demonstranten overgaat tot het vernielen van auto's en het gooien van zwaar vuurwerk. De politie bevestigt dat een aantal demonstranten is opgepakt voor geweldpleging. /

if Split = 3 or Split = 10: **Den Haag** - Afgelopen zaterdag demonstreerden honderden mensen op het Malieveld in Den Haag. Op beelden is te zien hoe de demonstranten spandoeken omhoog houden en een deel van de demonstranten overgaat tot het vernielen van auto's en het gooien van zwaar vuurwerk. De politie bevestigt dat een aantal demonstranten is opgepakt voor geweldpleging. /

if Split = 4 or Split = 9: **Den Haag** - Afgelopen zaterdag demonstreerden honderden mensen op het Malieveld in Den Haag. De demonstranten riepen op tot meer maatregelen tegen klimaatverandering. Op beelden is te zien hoe zij spandoeken omhoog houden en leuzen roepen. De politie bevestigt dat de demonstratie zonder incidenten is verlopen. /

if Split = 5 or Split = 8: **Den Haag** - Afgelopen zaterdag demonstreerden honderden mensen op het Malieveld in Den Haag. De demonstranten riepen op tot meer maatregelen tegen de komst van vluchtelingen. Op beelden is te zien hoe zij spandoeken omhoog houden en leuzen roepen. De politie bevestigt dat de demonstratie zonder incidenten is verlopen. /

if Split = 6 or Split = 7: **Den Haag** - Afgelopen zaterdag demonstreerden honderden mensen op het Malieveld in Den Haag. Op beelden is te zien hoe zij spandoeken omhoog houden en leuzen roepen. De politie bevestigt dat de demonstratie zonder incidenten is verlopen.]

Answer type: None

Page 12

all respondents

Experiment_1

Keurt u dit soort demonstraties af of goed?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Ik keur dat af
2. Ik keur het niet af, maar ook niet goed
3. Ik keur dat goed
4. Ik weet het niet

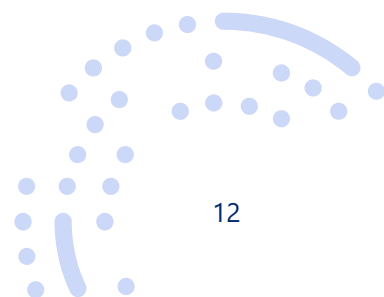
Page 13

if (Split = 1 or Split = 2 or Split = 3 or Split = 4 or Split = 5 or Split = 6)

Experiment_1_open

[*if Experiment_1 = 1:* U gaf aan dat u dit soort demonstraties afkeurt. Waarom keurt u dat af? / *if Experiment_1 = 2:* U gaf aan dat u dit soort demonstraties niet afkeurt, maar ook niet goedkeurt. Kunt u dat antwoord toelichten? / *if Experiment_1 = 3:* U gaf aan dat u dit soort demonstraties goedkeurt. Waarom keurt u dat goed? / *if Experiment_1 = 4:* U gaf aan dat u niet weet of u dit soort demonstraties goed of afkeurt. Kunt u toelichten waarom u dat niet weet?] Wanneer u geen toelichting hebt, kunt u 'nvt' typen.

Answer type: Text

Page 14

all respondents

Experiment_2

Hoe waarschijnlijk is het dat u aan dit soort demonstraties mee zou doen?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Zeer onwaarschijnlijk
2. Onwaarschijnlijk
3. Niet onwaarschijnlijk/niet waarschijnlijk
4. Waarschijnlijk
5. Zeer waarschijnlijk
6. Ik weet het niet

Page 15

all respondents

{intro3}

Waar plaatst u zichzelf bij de volgende kwesties die in Nederland spelen?

Answer type: None

Page 16

all respondents

Geweld

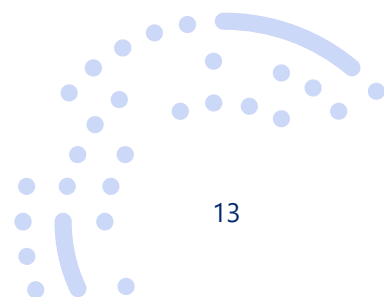
Sommige mensen vinden dat om invloed te hebben op beleidsmakers het belangrijk is dat deelnemers aan een demonstratie zich aan de regels houden en dat geweld nooit te rechtvaardigen is (bij cijfer 1). Anderen vinden dat het gebruik van geweld soms nodig is (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Geweld nooit te rechtvaardigen
2. 2
3. 3
4. 4
5. 5
6. 6
7. 7
8. 8
9. 9
10. 10 Gebruik geweld soms nodig
11. Ik weet het niet

all respondents

Klim

Er is in Nederland discussie over de vraag in hoeverre we maatregelen moeten nemen om klimaatverandering een halt toe te roepen. Sommige mensen vinden dat Nederland teveel doet om klimaatverandering tegen te gaan (bij cijfer 1). Anderen vinden dat Nederland te weinig doet (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Nederland doet teveel om klimaatverandering tegen te gaan
2. 2
3. 3
4. 4
5. 5
6. 6
7. 7
8. 8
9. 9
10. 10 Nederland doet te weinig om klimaatverandering tegen te gaan
11. *Ik weet het niet*

all respondents

Migr

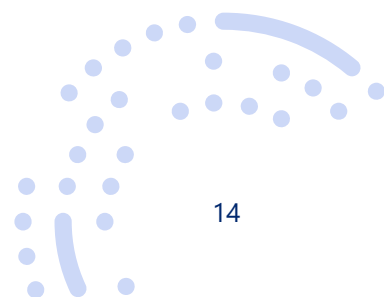
Sommige mensen vinden dat Nederland meer vluchtelingen moet opnemen dan dat het nu doet (bij cijfer 1). Anderen vinden dat Nederland minder vluchtelingen moet opnemen dan dat het nu doet (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Meer vluchtelingen opnemen
2. 2
3. 3
4. 4
5. 5
6. 6
7. 7
8. 8
9. 9
10. 10 Minder vluchtelingen opnemen
11. *Ik weet het niet*

Page 19

all respondents

{Pro_3_bericht}

Hieronder staat een nieuwsbericht over een verzonnen situatie.

Hilversum – Gisteravond werd de uitzending van RTL Nieuws verstoord toen iemand binnenliep en zich vastplakte aan de desk van de nieuwslezer. De persoon vroeg aandacht voor klimaatverandering. De uitzending ging daarna voor enkele minuten op zwart en werd na 10 minuten hervat. De demonstrant is meegenomen en wordt verhoord op het politiebureau.

Answer type: None

Page 20

all respondents

Pro_3

Keurt u de actie van de demonstrant af of goed?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Ik keur dat af
2. Ik keur het niet af, maar ook niet goed
3. Ik keur dat goed
4. Ik weet het niet

Page 21

all respondents

Anti_overheid_1 – Anti_overheid_3

Geeft u voor elke uitspraak aan of u het ermee oneens of eens bent.

Question type: Table

Answer type: Radio buttons

Sub-questions:

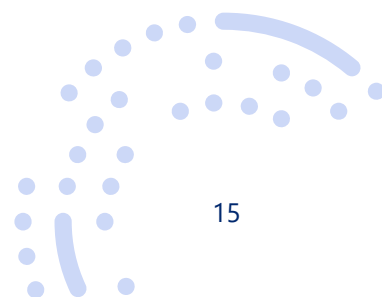
Anti_overheid_1 In mijn ogen verdient de overheid het om hard aangepakt te worden, desnoods met geweld.

Anti_overheid_2 Er is hardere actie nodig tegen de overheid als ze keer op keer niet luistert.

Anti_overheid_3 De overheid functioneert zo slecht dat het hele systeem maar het beste omvergeworpen kan worden.

Categories:

1. Helemaal oneens
2. Oneens
3. Niet eens, niet oneens
4. Eens
5. Helemaal eens

6. Ik weet het niet

Page 22

if (Split = 7 or Split = 8 or Split = 9)

Anti_overheid_3_open

[if *Anti_overheid_3* < 6: U gaf aan dat u het [helemaal oneens/oneens/'niet eens, niet oneens'/eens/helemaal eens] op de stelling dat de overheid zo slecht functioneert, dat het hele systeem maar het beste omver geworpen kan worden. Kunt u dit antwoord toelichten? / if *Anti_overheid_3* = 6: U gaf aan dat u het niet weet of u het eens of oneens bent met de stelling dat de overheid zo slecht functioneert, dat het hele systeem maar het beste omver geworpen kan worden. Kunt u toelichten waarom u dat niet weet?] Wanneer u geen toelichting hebt, kunt u 'nvt' typen.

Answer type: Text

Page 23

all respondents

{intro4}

Nu volgen nog een aantal vragen over de politiek en Nederland.

Answer type: None

Page 24

all respondents

L10

Als er nu verkiezingen zouden zijn voor de Tweede Kamer, zou u dan gaan stemmen?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Ja
2. Misschien
3. Nee
4. N.v.t., ik ben niet stemgerechtigd

Page 25

if (L10 = 1 or L10 = 2)

L11

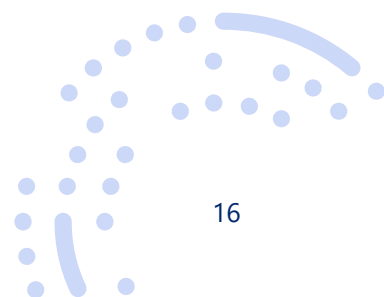
Op welke partij zou u dan waarschijnlijk stemmen?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. VVD
2. D66
3. PVV
4. CDA
5. SP

---

6. PvdA
7. GroenLinks
8. Forum voor Democratie
9. Partij voor de Dieren
10. ChristenUnie
11. SGP
12. DENK
13. JA21
14. Volt
15. 50PLUS
16. BIJ1
17. BBB
18. Andere partij
19. Blanco stemmen
20. Ik weet het nog niet

Page 26

all respondents

{intro5}

In november zijn er Tweede Kamerverkiezingen. Daarna wordt er een nieuw kabinet gevormd. We zijn benieuwd wat u belangrijk vindt voor de nieuwe kabinetsperiode. Daarover stellen we hieronder enkele vragen.

Answer type: None

Page 27

all respondents

C10 – C18

In de politiek moet worden gekozen. Meer geld uitgeven aan bepaalde doeleinden betekent dat er minder geld is voor andere. Wilt u dat de landelijke politiek aan de volgende doeleinden meer of minder geld gaat besteden?

Question type: Table

Answer type: Radio buttons

Sub-questions:

C10 Verminderen van de staatsschuld.

C11_1 Aanpakken van milieuproblemen en klimaatverandering.

C12 Bijdragen aan internationale militaire missies en conflictbeheersing.

C13 Bijdragen aan de ontwikkeling van arme landen.

C14 Bestrijden van armoede in Nederland.

C15 Vergroten van de werkgelegenheid.

C16 Stimuleren onderzoek en technologie.

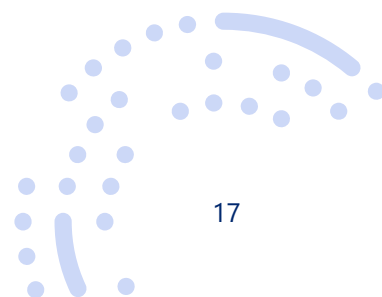
C17 Verbeteren van het onderwijs.

C18 Verbeteren mobiliteit (openbaar vervoer en wegen).

Categories:

1. Veel minder geld

---

2. Minder geld
3. Zoals nu
4. Meer geld
5. Veel meer geld
6. *Ik weet het niet*

Subquestions permutation: perm_C10_C18

Page 28

all respondents

C19_1 – C27

Wilt u dat de landelijke politiek aan de volgende doeleinden meer of minder geld gaat besteden?

Question type: Table

Answer type: Radio buttons

Sub-questions:

C19_1 Aanpakken van het tekort aan woningen.

C20 Verbeteren van de integratie van minderheden.

C21 Verbeteren van de (gezondheids)zorg.

C22 Verbeteren bescherming tegen het water (zee en rivieren).

C23 Verbeteren van de veiligheid op straat (geweld en overlast tegengaan).

C24 Voorkomen en bestrijden van terrorisme in Nederland.

C25 Stimuleren van kunst en cultuur.

C26 Verbeteren van het dierenwelzijn.

C27 Verbeteren van de asielopvang.

Categories:

1. Veel minder geld
2. Minder geld
3. Zoals nu
4. Meer geld
5. Veel meer geld
6. *Ik weet het niet*

Subquestions permutation: perm_C19_C27

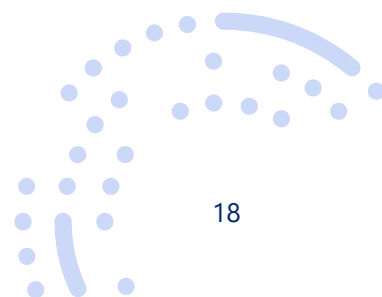
Page 29

if (Split = 4 or Split = 5 or Split = 6 or Split = 10 or Split = 11 or Split = 12)

KAB1_OPEN

Wat vindt u de **belangrijkste** taak voor een nieuw kabinet? Op welk probleem of welke doelstelling zou het zich vooral moeten richten? Kortom: wat zou u een nieuw kabinet mee willen geven?

Answer type: Text

Page 30

all respondents

{intro6}

Tot slot nog vier vragen. Kunt u voor deze onderwerpen aangeven hoe u erover denkt?

Answer type: None

Page 31

all respondents

DIL_KAB_1

Sommige mensen vinden dat een kabinet vooral een langetermijnvisie moet hebben op waar Nederland naar toe gaat (bij cijfer 1). Anderen vinden dat een kabinet vooral moet inspelen op de problemen van dit moment (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Langetermijnvisie nodig
  2. 2
  3. 3
  4. 4
  5. 5
  6. 6
  7. 7
  8. 8
  9. 9
  10. 10 Inspelen op problemen van dit moment
  11. Ik weet het niet
-

Page 32

all respondents

DIL_KAB_2

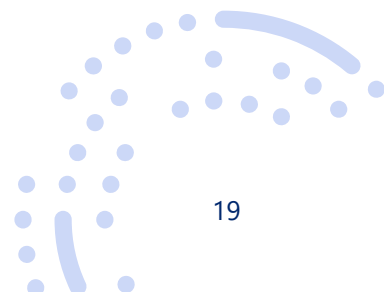
Sommige mensen vinden dat in een regeerakkoord alle afspraken tussen de regeringspartijen op alle thema's al volledig moeten vastliggen om een stabiele coalitie te vormen (bij cijfer 1). Anderen vinden dat er binnen een regeerakkoord ruimte moet zijn voor regeringspartijen om op bepaalde thema's een eigen afweging te maken (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Alle afspraken moeten vastliggen
2. 2
3. 3
4. 4

5. 5
6. 6
7. 7
8. 8
9. 9
10. 10 Regeringspartijen mogen eigen afweging maken
11. Ik weet het niet

Page 33

all respondents

DIL_KAB_3

Sommige mensen vinden dat politici altijd respectvol met elkaar moeten omgaan ondanks politieke verschillen (bij cijfer 1). Anderen vinden dat het soms nodig is voor politici om elkaar persoonlijk aan te vallen om hun doel te bereiken (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Altijd respectvol omgaan
2. 2
3. 3
4. 4
5. 5
6. 6
7. 7
8. 8
9. 9
10. 10 Persoonlijke aanval soms nodig
11. Ik weet het niet

Page 34

all respondents

DIL_KAB_4

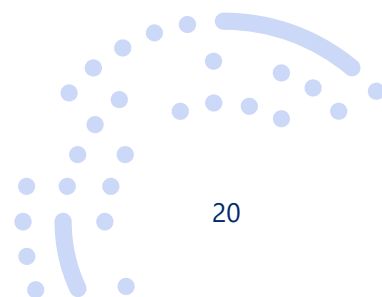
Sommige mensen vinden dat politieke besluiten altijd open en transparant moeten worden genomen (bij cijfer 1). Anderen vinden dat om tot goede besluiten te komen het soms nodig is om deze achter gesloten deuren te nemen (bij cijfer 10). Waar zou u uzelf plaatsen?

Answer type: Radio buttons

Layout: horizontal

Categories:

1. 1 Altijd open en transparant
2. 2
3. 3
4. 4
5. 5

6. 6
7. 7
8. 8
9. 9
10. 10 Soms achter gesloten deuren nodig
11. *Ik weet het niet*

Page 35

all respondents

L12

We willen nog graag weten hoe u al met al vindt dat het gaat met Nederland.

Gaat het volgens u met Nederland in het algemeen:

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Duidelijk de verkeerde kant op
2. Iets meer de verkeerde dan de goede kant op
3. Evenveel de goede als de verkeerde kant op
4. Iets meer de goede dan de verkeerde kant op
5. Duidelijk de goede kant op
6. *Ik weet het niet*

Page 36

all respondents

eva2t1 – eva2t5

NB: Maakt u alstublieft de vragenlijst af totdat u weer bij het beginscherm komt. Pas dan registreert het systeem de vragenlijst als **volledig** ingevuld.

Tot slot. Wat vond u van deze vragenlijst:

Question type: Table

Answer type: Radio buttons

Sub-questions:

eva2t1 Vond u het moeilijk om de vragen te beantwoorden?

eva2t2 Vond u de vragen duidelijk?

eva2t3 Heeft de vragenlijst u aan het denken gezet?

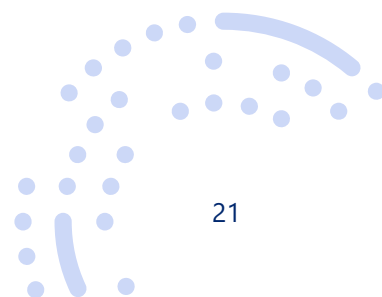
eva2t4 Vond u het onderwerp interessant?

eva2t5 Vond u het plezierig om de vragen in te vullen?

Categories:

1. 1 Beslist niet
2. 2
3. 3
4. 4

---

5. 5 Beslist wel

Page 37

all respondents

opm

Hebt u nog opmerkingen over deze vragenlijst?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Ja
2. Nee

evaopm

U kunt uw opmerking hieronder invullen.

Question type: Dependent question attached to code 1 of question "opm"

Answer type: Text

DatumB

Datum begin vragenlijst

string

TijdB

Tijd begin vragenlijst

string

DatumE

Datum einde vragenlijst

string

TijdE

Tijd einde vragenlijst

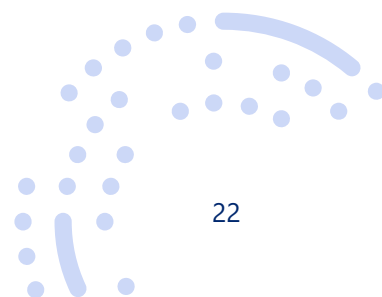
string

berekende variabele

duur

Duur vragenlijst in seconden

integer

4 Achtergrondvariabelen LISS panel

Dit codeboek beschrijft de algemene achtergrondvariabelen van de huishoudens in het LISS panel. De variabelennamen worden **vet** weergegeven en corresponderen met de namen in de dataset.

nohouse_encr   Nummer van huishouden versleuteld

geslacht   Geslacht

1. Man
2. Vrouw
3. Anders³

positie   Positie in het huishouden

1. Huishoudhoofd⁴
2. Gehuwde partner
3. Ongehuwde partner
4. (Schoon)ouder
5. Kind dat thuis woont
6. Huisgenoot
7. Familielid of kostganger
9. Onbekend (missing)

gebjaar   Geboortejaar

1900..heden

leeftijd   Leeftijd van lid huishouden

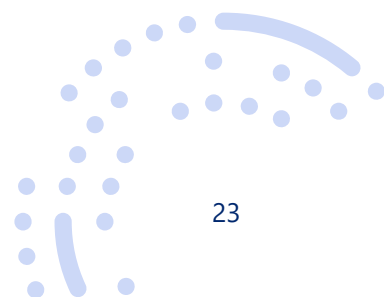
integer

lftdcat   Leeftijd in categorieën

1. 14 jaar en jonger
2. 15 - 24 jaar
3. 25 - 34 jaar
4. 35 - 44 jaar
5. 45 - 54 jaar
6. 55 - 64 jaar
7. 65 jaar en ouder

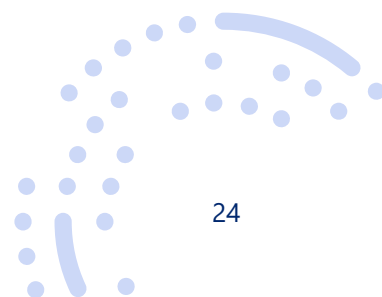
³ Sinds februari 2022 is antwoordcategorie 3 toegevoegd.

⁴ Het huishoudhoofd is degene op wiens naam het huur- of koopcontract van de woning staat. Als dat contract op meerdere namen staat, is het huishoudhoofd degene die het hoogste inkomen heeft.

lftdhhh	Leeftijd van het huishoudhoofd <i>integer</i>
aantalhh	Aantal leden in het huishouden 1. Eén persoon 2. Twee personen 3. Drie personen 4. Vier personen 5. Vijf personen 6. Zes personen 7. Zeven personen 8. Acht personen 9. Negen personen of meer
aantalki	Aantal thuiswonende kinderen in het huishouden, kinderen van het huishoudhoofd of zijn/haar partner 0. Geen 1. Eén kind 2. Twee kinderen 3. Drie kinderen 4. Vier kinderen 5. Vijf kinderen 6. Zes kinderen 7. Zeven kinderen 8. Acht kinderen 9. Negen kinderen of meer
partner	Het huishoudhoofd woont samen met een partner (gehuwd of ongehuwd) 0. Nee 1. Ja
burgstat	Burgerlijke staat 1. Gehuwd 2. Gescheiden van tafel en bed 3. Gescheiden 4. Weduwe of weduwnaar 5. Nooit getrouwd
woonvorm	Woonvorm huishouden 1. Alleenstaande 2. (On)gehuwd samenwonend, zonder kind(eren) 3. (On)gehuwd samenwonend, met kind(eren) 4. Alleenstaande, met kind(eren) 5. Anders

woning Soort woning waarin het huishouden woont

1. Koopwoning
2. Huurwoning
3. Woning in onderhuur
4. Gratis woning
9. Onbekend (missing)

sted Stedelijkheid woonplaats

1. Zeer sterk stedelijk
2. Sterk stedelijk
3. Matig stedelijk
4. Weinig stedelijk
5. Niet stedelijk

Stedelijkheid: Omgevingsadressendichtheid per km²

zeer sterk 2.500 of meer

sterk 1.500 tot 2.500

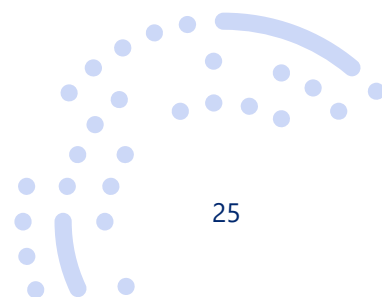
matig 1.000 tot 1.500

weinig 500 tot 1.000

niet minder dan 500

belbezig Belangrijkste bezigheid

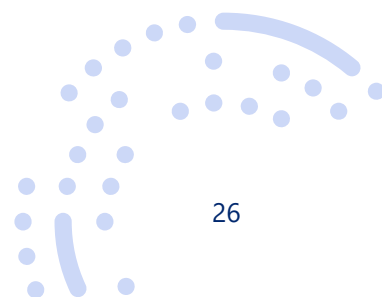
1. Verricht betaald werk in loondienst
2. Werkt of is meewerkend in gezins- of familiebedrijf
3. Is vrije beroepsbeoefenaar, freelancer of zelfstandige
4. Zoekt werk na verlies werkkring
5. Zoekt voor het eerst werk
6. Vrijgesteld van werkzoeken na verlies van werkkring
7. Gaat naar school of studeert
8. Verzorgt de huishouding
9. Is met pensioen (vervroegd, AOW of VUT)
10. Is (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt
11. Verricht onbetaald werk met behoud van uitkering
12. Verricht vrijwilligerswerk
13. Doet iets anders
14. Is te jong, heeft nog geen bezigheden

brutoink	Personlijk bruto maandinkomen in euro's ⁵ <i>integer</i> -13. Weet ik niet -15. Onbekend (missing)
brutoink_f	Personlijk bruto maandinkomen in euro's, geïmputeerd <i>integer</i> <i>Gegevens variabele beschikbaar vanaf juli 2008. Bijgeschat op basis van netinc of nettocat indien bruto inkomen niet ingevuld. Zie voor meer informatie op onze website: 'Imputation income LISS until sept 2011.pdf', Klaas de Vos, 2008. Vanaf september 2011 zie bestand: 'imputation income LISS from sept 2011.pdf, Klaas de Vos, 2011.</i>
nettoink	Personlijk netto maandinkomen in euro's <i>integer</i> -13. Weet ik niet -14. Dat wil ik niet zeggen -15. Onbekend (missing) <i>Indien de respondent geen antwoord gaf op deze vraag, werd het inkomen alsnog in categorieën gevraagd (nettocat) en het gemiddelde van de aangegeven categorie geïmputeerd in nettoink. Vanaf juli 2008 is ook de variabele netinc, exclusief het gemiddelde van nettocat, beschikbaar.</i>
netinc	Personlijk netto maandinkomen in euro's (beschikbaar vanaf juli 2008) <i>integer</i> -13. Weet ik niet -15. Onbekend (missing)

⁵ Omdat niet iedereen even graag wil dat Centerdata beschikt over zijn/haar inkomen, kan een 0 (nul) twee verschillende dingen betekenen: (1) dat er inderdaad geen inkomen is; en (2) dat een panellid een 0 (nul) heeft ingevuld omdat hij/zij het inkomen niet weet of dat hij/zij niet wil dat we over het inkomen beschikken. In het tweede geval zouden panelleden aan moeten geven dat zij het inkomen niet weten (-13). Helaas doen niet alle panelleden dit, er zijn en blijven panelleden die een 0 (nul) invullen, terwijl ze wel inkomen hebben. Het is echter onmogelijk te achterhalen wie dat zijn.

nettoink_f   Persoonlijk netto maandinkomen in euro's, geïmputeerd (beschikbaar vanaf juli 2008)
integer

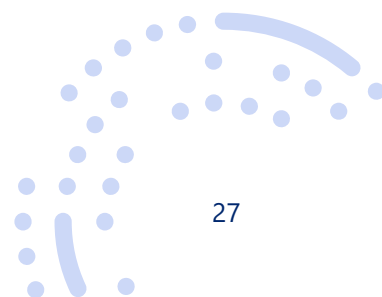
Bijgeschat op basis van brutoink indien netto inkomen niet ingevuld. Zie voor meer informatie op onze website: 'Imputation income LISS until sept 2011.pdf', Klaas de Vos, 2008. Vanaf september 2011 zie bestand: 'imputation income LISS from sept 2011.pdf', Klaas de Vos, 2011.

brutocat   Persoonlijk bruto maandinkomen in categorieën

0. Geen inkomen
1. EUR 500 of minder
2. EUR 501 t/m EUR 1000
3. EUR 1001 t/m EUR 1500
4. EUR 1501 t/m EUR 2000
5. EUR 2001 t/m EUR 2500
6. EUR 2501 t/m EUR 3000
7. EUR 3001 t/m EUR 3500
8. EUR 3501 t/m EUR 4000
9. EUR 4001 t/m EUR 4500
10. EUR 4501 t/m EUR 5000
11. EUR 5001 t/m EUR 7500
12. Meer dan EUR 7500
13. Weet ik niet

nettocat   Persoonlijk netto maandinkomen in categorieën

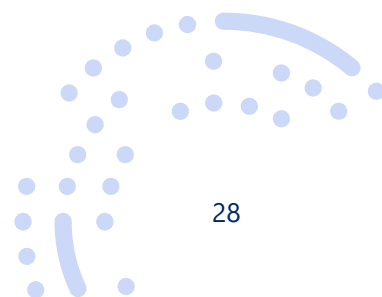
0. Geen inkomen
1. EUR 500 of minder
2. EUR 501 t/m EUR 1000
3. EUR 1001 t/m EUR 1500
4. EUR 1501 t/m EUR 2000
5. EUR 2001 t/m EUR 2500
6. EUR 2501 t/m EUR 3000
7. EUR 3001 t/m EUR 3500
8. EUR 3501 t/m EUR 4000
9. EUR 4001 t/m EUR 4500
10. EUR 4501 t/m EUR 5000
11. EUR 5001 t/m EUR 7500
12. Meer dan EUR 7500
13. Dat weet ik echt niet
14. Dat wil ik niet zeggen

brutohh_f	Bruto maandinkomen huishouden in euro's <i>integer</i> <i>Geïmputeerde maandinkomens (brutoink_f) van alle huishoudleden bij elkaar opgeteld.</i>
nettohh_f	Netto maandinkomen huishouden in euro's <i>integer</i> <i>Geïmputeerde maandinkomens (nettoink_f) van alle huishoudleden bij elkaar opgeteld.</i>
oplzon	Hoogste opleiding ongeacht diploma 1. basisonderwijs 2. vmbo 3. havo/vwo 4. mbo 5. hbo 6. wo 7. anders 8. Nog geen onderwijs afgerond ⁶ 9. (Nog) geen onderwijs (gevolgd)
oplmet	Hoogste opleiding met diploma 1. basisonderwijs 2. vmbo 3. havo/vwo 4. mbo 5. hbo 6. wo 7. anders 8. (Nog) geen onderwijs afgerond 9. Volgt nog geen onderwijs ⁶

⁶ Sinds december 2008 zijn de antwoordcategorieën 8 en 9 gewijzigd. Bij de vraag 'oplzon' wordt categorie 8 en bij 'oplmet' categorie 9 niet meer aangeboden als antwoordmogelijkheid. De codes blijven ongewijzigd.

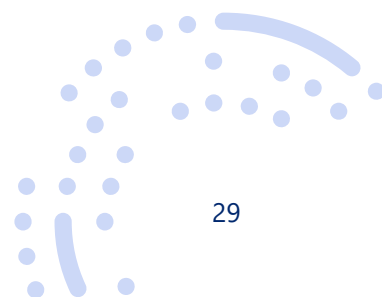

oplcat   Opleiding in CBS-categorieën

1. basisonderwijs
2. vmbo
3. havo/vwo
4. mbo
5. hbo
6. wo

w1
Weegfactor leeftijd*geslacht*opleidingsniveau
integer

Centerdata
Postbus 90153
5000 LE Tilburg

Contactpersoon
Natalia Kieruj
+31 (0)13 206 3576
natalia.kieruj@centerdata.nl

www.centerdata.nl